

Інші вчені вважають, що психологічна готовність до професійної діяльності характеризується наявністю в спеціаліста знань, умінь і навичок, що дають йому змогу здійснювати свою діяльність на рівні сучасних вимог науки. Оскільки будь-яка діяльність – це вирішення низки завдань, професіоналізм (психологічна готовність) у ній виявляється, перш за все, в умінні бачити завдання, формулювати їх, застосувати методологію та методи спеціальних наук для встановлення діагнозу й прогнозу при розв'язанні завдань[3].

Висновок. Незважаючи на різні підходи в дослідженні проблеми готовності, вчені єдині у переконанні, що готовність як феномен – це складне цілісне утворення психіки людини. Інтегруючи в собі ряд психологічних феноменів, які знаходяться в такому тісному зв'язку, вона має складну динамічну структуру, між компонентами якої існують функціональні зв'язки. Залежно від того, яке функціональне навантаження виконують змістові характеристики даного феномена в процесі професійної діяльності, готовність до якої при цьому вивчається.

Перспективи досліджень полягають у аналізі наукових підходів до проблеми психологічної готовності до професійної діяльності.

Література

1. Гуртовенко Н.В. Мотиваційний компонент – головна складова готовності студентів до професійної діяльності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Педагогіка і психологія». Острог: «Острозька академія», 2014. Випуск 30. С.55- 58.
2. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 200 с.
3. Слободянюк І. А. Сучасні підходи до формування професійних навичок практичних психологів та соціальних педагогів в системі вищої освіти. *Вища освіта України. Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти*. 2007. Дод. III, Т. 5. С. 394-400.
4. Фурман А.В. Психодіагностика особистісної адаптованості : монографія. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2000. 197 с.
5. Фурман А.В., Ковальова Т.Є. Категорійна матриця взаємозв'язку образів суб'єктивної реальності і психологічних чинників самоактуалізації дорослого. *Психологія і суспільство*. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2011. Випуск 4(46) С. 72-81.

УДК 378 (73)

Хвалибога Т. І.

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри іноземних мов
Тернопільського національного медичного університету
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України
tania.horpiniich@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ У МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ США (ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ)

За сучасних умов у США, поряд із збільшенням попиту на високоякісних фахівців медичного профілю, зростають і вимоги до рівня кваліфікації викладачів медичних шкіл, до якості надання ними освітніх послуг. В умовах інформатизації та глобалізації суспільства поява значного обсягу нових наукових знань, значні зміни, що ведуть до швидкого старіння інформації, зникнення старих і поява нових професій вимагають від учених, викладачів, лікарів та інших фахівців нового рівня кваліфікації, мобільності, пристосовності до умов, який неможливо забезпечити лише за рахунок уже отриманої освіти. Це зумовлює необхідність перетворення навчання фахівців на безперервний процес, а підвищення їх кваліфікації – на систематичну потребу, яка зберігається впродовж усієї професійної діяльності.

У контексті дослідження підвищення кваліфікації викладачів медичної школи США можна стверджувати таке. Підвищення кваліфікації зазвичай відбувається у двох напрямках: поглиблення педагогічної і клініко-медичної компетентності. Це певною мірою ускладнює діяльність педагогів-клініцистів, але водночас пояснює їх високий академічний статус у світовій освітній спільноті.

У США до 1960-х рр. підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців практично не існувало. З 1960-х рр., коли стало очевидно, що безперервність освіти є фактором забезпечення конкурентоспроможності самих фахівців і їх установ, управління штатів і університетів стало брати активну участь в організації та фінансуванні заходів з підвищення кваліфікації своїх науково-педагогічних кадрів [1, с. 76].

Окрім цього, як вважає Р. Мендел, у вказаний період в американському суспільстві зріс престиж роботи в академічних колах. Водночас, як стверджує автор, дедалі жорсткішою ставала конкуренція між професорсько-викладацьким складом за робочі місця. Більше шансів перемогти у цій конкуренції мали висококваліфіковані фахівці. У цей період перевагу стали надавати не стажуванням у великих компаніях або приватних установах, а системному підвищенню кваліфікації на базі університетів [2, с. 102].

Зростання цього усвідомлення привело до прийняття низки законодавчих актів, які стали основою системи підвищення кваліфікації у США. Згаданий Закон про вищу освіту 1965 р. Департаменту освіти США свідчить про збільшення підтримки федерального уряду, спрямованої на ЗВО, в тому числі на підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів всередині самих освітніх установ. Ще одним нормативно-правовим документом, що вплинув на підвищення кваліфікації педагогів вищої школи, є меморандум президента Л. Джонсона «Зміцнення можливостей для академічної науки по всій країні» (1965). У меморандумі йшлося про необхідність не тільки здійснювати матеріальну підтримку процесу підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів вищої школи, а й сприяти інтелектуальному й особистісному розвитку викладачів [1, с. 77].

У 1989 р. Дж. Буш у ході зустрічі з губернаторами США з проблем розвитку освіти в країні презентував Національні цілі (The National Education Goals) або Стратегію «Америка-2000», у яких визначено освітні досягнення США до початку наступного століття і напрями, на які слід спрямувати зусилля для поліпшення освіти в країні. Особливий інтерес становить ціль № 5, спрямована на посилення конкурентоспроможності американської освіти в світовій економіці. Як результат, уже в 1992 р. видатки на післядипломну освіту зросли найбільше, порівняно з іншими секторами освіти.

Окрім цього, наприкінці 1960-х років особливо активізувалася діяльність агентств і асоціацій з консультування науково-педагогічних кадрів вищої школи США, таких як Американська асоціація професорів університетів, Північно-Центральна асоціація коледжів і шкіл, Американська асоціація жінок-працівників університетів.

Крім професійних асоціацій, в 1960-70-і роки почали з'являтися спеціальні центри підвищення кваліфікації викладачів вищої школи на базі університетів, особливо великих, яким держава відводила значну роль. Перший центр підвищення кваліфікації викладачів вищої школи США, за даними В. Лі, – «Центр з організації досліджень у навчанні і викладанні» (Center for Research on Learning and Teaching) – було засновано в 1962 р. в університеті штату Мічиган (м. Енн-Арбор). Згодом було створено «Клінічний центр з поліпшення університетського викладання» в університеті штату Массачусетс (м. Амхерст) [1, с. 77].

Знаковими для системи підвищення кваліфікації викладачів є виникнення двох провідних організацій з підвищення кваліфікації педагогів вищої школи США: Мережа професійного і організаційного розвитку у вищій освіті (Professional and Organizational Development Network in Higher Education) (1975 р.) і Північноамериканська рада з науково-педагогічних кадрів, програмам та організаційного розвитку (North American Council for Staff, Program and Organizational Development) (1977 р.), які представляють інтереси установ вищої освіти в Сполучених Штатах, Канаді, а також за кордоном. Поряд з агентствами з консультування викладачів, професійними асоціаціями і спеціально організованими центрами з підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів вищої школи, в США виникли агентства та приватні фонди, які надавали фінансування для дослідницьких проектів у вищій школі, включаючи федеральні цільові програми: Фонд з вдосконалення вищої освіти (Fund for the Improvement of Postsecondary Education), Національний науковий фонд (National Science Foundation) і Керівництво ресурсами і послугами охорони здоров'я (Health Resources and Services Administration). Перевагами цих центрів є те, що вони також налагоджують зв'язки з аналогічними установами в інших університетах країни, якщо цілі підвищення кваліфікації їх професорсько-викладацького складу схожі.

Варто закцентувати увагу на ролі глобалізаційних процесів в організації підвищення кваліфікації. Організації з підвищення кваліфікації викладачів вищої школи у всьому світі обмінюються своїм досвідом у наукових журналах і влаштовують міжнародні конференції. Програми стажування викладачів у

вищій школі США дають можливість викладачам та адміністраторам з інших країн запозичувати досвід США, і навпаки, академічний туризм по всьому світу допомагає американським педагогам запозичувати передовий досвід інших країн.

З вищесказаного можна зробити такі висновки: 1) розвиток системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів вищої школи США регулюється діяльністю Департаменту освіти США з організації ефективної системи підвищення кваліфікації викладачів вищої школи; 2) реформування американської системи професійної освіти та вдосконалення нормативно-правової бази системи підвищення кваліфікації викладачів вищої школи США стали відповіддю на зміну соціально-економічної парадигми у суспільстві; 3) досвід підвищення кваліфікації викладачів вищої школи за кордоном став необхідною рушійною силою для впровадження оптимальної аналогічної системи в США.

Література

1. Куликова Ю. Н. Педагогические факторы повышения квалификации преподавателей высшей школы США. *Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики*. 2013. № 7 (33), ч. 2. С. 76–78.
2. Mandell R. D. *The Professor Game. What Really Goes on in the Multi Billion Dollar Education Industry*. New York : Doubleday, 1977. 275 p.

UDK 378.147:811

Olga Tsaryk

Doctor of pedagogical sciences,
Professor of the foreign languages department,
Ternopil National Economic University
tsarykolga@gmail.com

Mariana Sokol

Doctor of pedagogical sciences,
Professor of the department of romance-germanic philology,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
maryanasokol@ukr.net

Nataliia Rybina

Candidate of philological sciences,
Associate Professor of the foreign languages department,
Ternopil National Economic University,
nataliarybina@ukr.net

TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Nowadays globalization and internationalization of higher education in Ukraine has expanded the geography of students at the national higher educational institutions. So lots of foreign students study Ukrainian as a foreign language. As a result this issue becomes rather popular among researchers and practitioners.